

(236. 1.)

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

MIJNE HEEREN!

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van wet tot toekenning van een renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van een spoorweg van *Assen* over *Schoonoord* naar *Coevorden*.

De toelichtende memorie (en bijlage), die het wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede, Mijne Heeren, bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 24 Februari 1912.

WILHELMINA.

(236. 2.)

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, den aanleg en het in exploitatie brengen te bevorderen van een spoorweg van *Assen* over *Schoonoord* naar *Coevorden*:

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedgevonden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

Uit 's Rijks schatkist wordt een renteloos voorschot beschikbaar gesteld ten bedrage van een derde der kosten van aanleg en het in exploitatie brengen, doch tot geen hooger bedrag dan f 232 000, ten behoeve van een spoorweg van *Assen* over *Schoonoord* naar *Coevorden*.

Artikel 2.

Het in artikel 1 genoemde renteloze voorschot wordt onder voorwaarden, door Ons of krachtens Onze machtiging te stellen, toegekend aan den concessionaris voor den aanleg van den aldaar genoemden spoorweg, doch niet dan nadat door belanghebbenden bij dien aanleg daarvoor, ten genoegen van Onzen Minister van Waterstaat, voldoende ondersteuning zal zijn verleend, onder geen andere voorwaarden, dan waarop de goedkeuring van genoemden Minister zal zijn verkregen.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Waterstaat.

(236. 3.)

MEMORIE VAN TOELICHTING.

§ 1. De Eerste Drentsche Stoomtramweg Maatschappij, welke in 1903 de lijn van Hoogeveen naar Nieuw-Amsterdam, bedoeld in de subsidiewet van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 119), in exploitatie bracht en daarna de aansluitende lijn van Erm over Emmen en Weerdinge naar Ter Apel met het bij de wet van 24 Juli 1908 (*Staatsblad* n°. 248) beschikbaar gestelde Rijksvoorschot tot stand heeft gebracht, wenscht thans andermaal tot uitbreiding van haar net over te gaan.

Tot deze uitbreiding werd in 1904 de eerste stoot gegeven door de oprichting van een comité, bestaande uit de dagelijksche besturen van de gemeenten Coevorden, Dalen en Zweeloo, dat den aanleg van eene lijn tusschen die plaatsen, in noordelijke richting tot Schoonoord loopende, wilde bevorderen. De Eerste Drentsche Stoomtramweg Maatschappij verklaarde zich bereid den aanleg en de exploitatie van deze verbinding Coevorden—Schoonoord op zich te nemen en zond reeds in 1905 eene aanvraag om een renteloos voorschot voor die lijn bij de Provinciale Staten van Drenthe in. Daarop werd van Assen uit aanstonds aangedrongen op doortrekking van de ontworpen lijn van Schoonoord via Grollo naar Assen; er vormde zich een comité om deze doortrekking te bevorderen, en nadat overeenstemming tusschen dit comité en de Eerste Drentsche Stoomtramweg Maatschappij was verkregen, werd door die maatschappij in 1907 ook voor de doortrekking een renteloos voorschot aan de Staten van Drenthe gevraagd. In de herfstvergadering van dat jaar besloten die Staten met algemeene stemmen uit de provinciale fondsen, zoowel voor de lijn Coevorden—Schoonoord als voor de lijn Assen—Schoonoord een renteloos voorschot te verleen van f 2500 per K.M., uit te keeren een jaar nadat de geheele verbinding van Assen tot Coevorden in exploitatie zal zijn gebracht.

De maatschappij wendde zich daarna tot de Regeering met het verzoek om van het Rijk een renteloos voorschot te verkrijgen tot een maximum van één-derde der geraamde aanlegkosten. Op grond van het ingestelde onderzoek meent de ondergeteekende, dat er alle aanleiding bestaat aan dit verzoek te voldoen.

Reeds dadelijk bij de indiening van het plan werd door de omstandigheid, dat in de betrokken streek het geheele boven de voorschotten van Rijk en provincie benodigde aanlegkapitaal was bijeengebracht door inschrijvingen op aandelen der Eerste Drentsche Stoomtramweg Maatschappij, de indruk gevestigd, dat door de bevolking de lijn Assen—Schoonoord—Coevorden geacht werd in eene diep gevoelde behoefte te voorzien. Het door den ondergeteekende ingestelde onderzoek heeft dien indruk bevestigd en hem tot de overtuiging gebracht, dat ook het Rijksbelang bij den aanleg van deze lijn in voldoende mate betrokken is om de toekenning van de gevraagde Rijksbijdrage te wettigen. Gebleken is toch, gelijk hieronder nader zal worden toegelicht, dat op tal van plaatsen langs de ontworpen verbinding de ontwikkeling van de cultuur als het ware wacht op een versneld middel van vervoer en dat de algemeene welvaart van een belangrijk gedeelte van de

Voorschot uit 's Rijks schatkist ten behoeve van den aanleg van een spoorweg van Assen over Schoonoord—Coevorden.

Te zamen is dus door de betrokken streek eene som van f 434 750 toegezegd. Wordt het gevraagde voorschot uit 's Rijks schatkist ten bedrage van één-derde der aanlegkosten of f 232 000 toegekend, dan zou dus het door de maatschappij geraamde bedrag ongeveer geheel gedekt zijn en aan de verhoogde raming van f 696 000 ten hoogste f 29 250 ontbreken. De maatschappij heeft medegedeeld, dat zij, mocht dit noodig blijken, in dit ontbrekende bedrag zal voorzien door eene leening, tot het aangaan waarvan zij, met het oog op de uitkomsten van haar tegenwoordig bedrijf, in staat geacht mag worden, aangezien zij nog telken jare uit hare opbrengsten eenig dividend (over 1910 $3\frac{1}{2}\%$) aan hare aandeelhouders heeft kunnen uitkeeren.

Naar het oordeel van den Rijkscommissaris voor spoorwegen met beperkte snelheid mag de levensvatbaarheid van het net der maatschappij, ook nadat dit zal zijn uitgebreid met de thans ontworpen verbinding, bij voortduring verzekerd worden geacht.

Met inachtneming toch van den invloed dien de nieuwe verbinding op de bestaande lijnen Hoozevee—Nieuw-Amsterdam en Erm—Emmen—Ter Apel zal uitoefenen, mag volgens eene voorzichtige raming aangenomen worden dat de maatschappij uit de exploitatie van deze lijnen jaarlijks op een zuiver overschot van f 12 000 mag rekenen. Zelfs al zouden dus in den

eersten tijd de uitkomsten der lijn Assen—Coevorden niet, gelijk de maatschappij verwacht, een overschot aanwijzen, dan mag de maatschappij toch in staat geacht worden de exploitatie van het geheele net maar behooren te blijven bedienen. En het lijdt geen twijfel of binnen korten tijd zal de streek, welke men thans uit hare afzondering wil verlossen, zich op zoodanige wijze ontwikkelen, dat de exploitatie der nieuwe lijn ook op zich zelf met voordeel kan geschieden.

Het ligt in de bedoeling om bij de regeling der terugbetaling van het Rijksvoorschot zorg te dragen dat gelijkheid besta tusschen de opoffering van het Rijk en die van de meer direct belanghebbenden. Daartoe zal, op overeenkomstige wijze als in vele andere gevallen is geschied, een deel van het aandelenkapitaal der maatschappij, ten bedrage van het verschil tusschen de rentelooze voorschotten van het Rijk en de provincie, mede als renteloos voorschot worden behandeld. De terugbetaling aan het Rijk zal mitsdien moeten aanvangen zoodra over eenderde der aanlegkosten eene matige rente kan worden uitgekeerd.

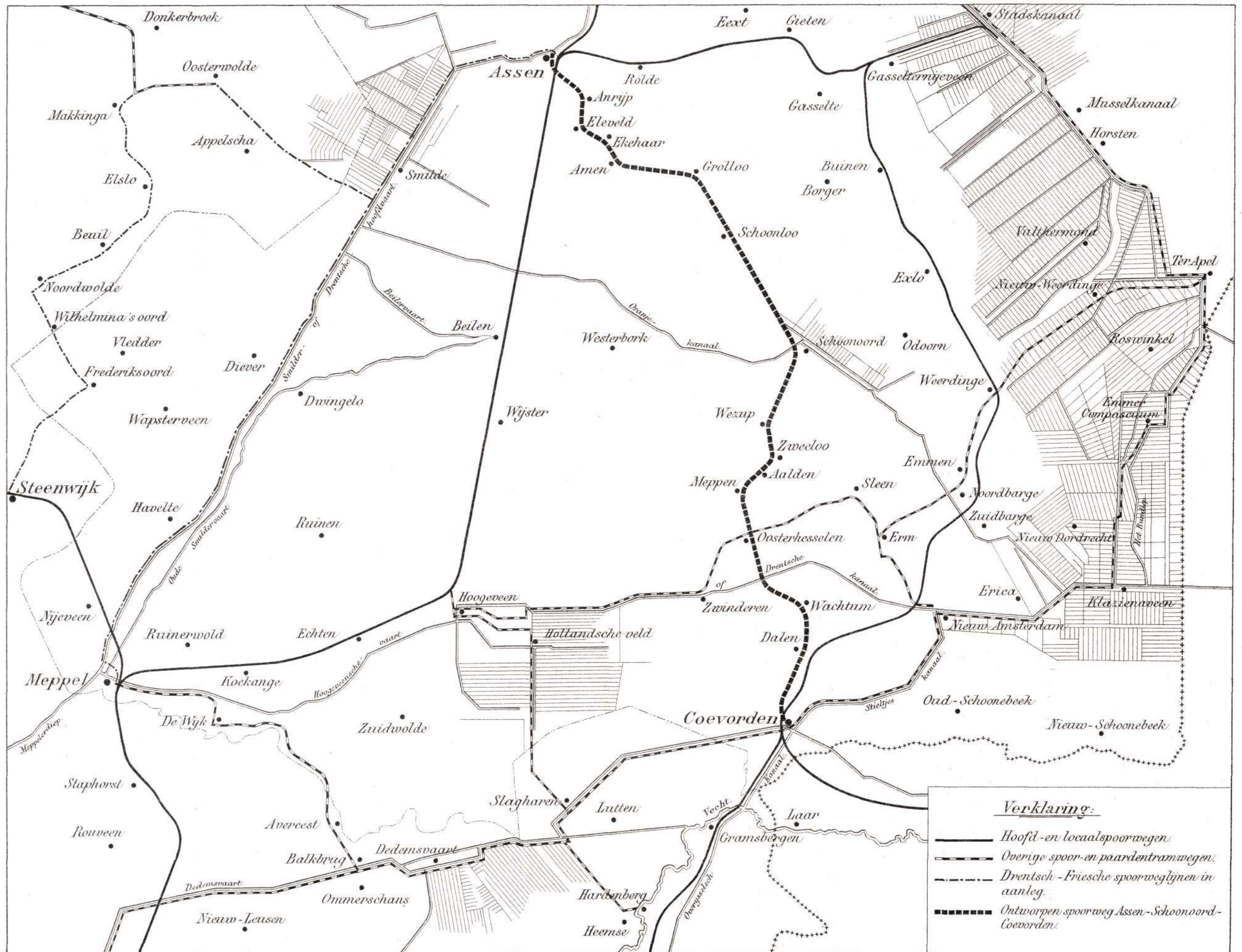
De Minister van Waterstaat,

L. H. W. REGOUT.

Toekening van een renteloos voorschot uit 's Rijks Schatkist
 ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van een spoorweg
 van Assen over Schoonoord naar Coevorden.

ZITTING 1911—1912. — 236.

(Bijlage der Memorie van Toelichting.)

Verklaring:

- Hoofd- en locaalspoorwegen.
- - - Overige spoor- en paardentramwegen.
- Drentsch-Friesche spoorweglijnen in aanleg.
- — — — — Ontworpen spoorweg Assen-Schoonoord-Coevorden.